

UCHWAŁA NR XXXVIII/56/2017

RADY GMINY SADKI

z dnia 26 października 2017 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
Gmina Sadki na lata 2013-2016” za okres 2015-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 87 ust.5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.), Rada Gminy Sadki uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się, sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Sadki na lata 2013-2016, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadki.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy

mgr Barbara Gajewska

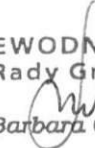
Uzasadnienie

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt.9 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należą sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Ponadto art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek sporządzenia na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami. Co 2 lata, zgodnie z art. 87 ust.5 wyżej wymienionej ustawy, należy sporządzić sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, które jest przedstawione radzie gminy.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Sadki na lata 2013-2016 został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzki Urząd Ochrony zabytków Toruniu – Delegatura w Bydgoszczy, a tym samym został spełniony warunek zawarty w art. 87 ust.3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zgodnie z którym gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2016” za okres dwóch lat, czyli 2013 -2014 zostało przyjęte uchwałą nr VIII/41/2015 Rady Gminy Sadki z dnia 28 maja 2015 r. Przedłożone obecnie w załączniku sprawozdanie dotyczy okresu 2015-2016.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy

mgr Barbara Gajewska

**SPRAWOZDANIE
Z GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY SADKI NA LATA 2013-2016**

ZA OKRES 2 LAT (LATA 2015-2016)

I. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz.U. z 2014 r.poz.1446 z późn. zm.) Gmina Sadki posiada opracowany na lata 2013-2016 „Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Sadki”, który został przyjęty Uchwałą nr XXX/32/2013 Rady Gminy Sadki z dnia 25 kwietnia 2013 r., następnie ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego dnia 28 maja 2013 r.

Programy opieki nad zabytkami województw, powiatów i gmin są dokumentami o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania. Głównym celem takiego programu jest określenie zadań, jakie winny być realizowane w zakresie będącym przedmiotem programu (ochrony i opieki nad zabytkami). Zadania te określone są w odniesieniu do całego regionu administracyjnego, jakim jest gmina, powiat czy województwo. W dalszej części sprawozdania zostaną przytoczone zadania zaplanowane przez gminę Sadki oraz opisany zostanie poziom ich realizacji.

Gminy zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w zakresie zadań własnych podejmują działania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami (art. 7 ust 1 pkt 9). Obowiązek sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami i sprawozdań z tego programu nakłada na gminę art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa ta reguluje zasady ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, definiuje pojęcie zabytku, określa formy ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków (w tym administracji rządowej i samorządowej), formy finansowania opieki nad zabytkami i ich ewidencjonowania.

II. CELE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI WYNIKAJĄCE Z USTAWY

Ustawodawca określa, że program ten ma na celu w szczególności:

- 1) włączenie problemu ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie ewentualnych procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;

- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z użytkowaniem tych obiektów;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

III. CELE POZAUSTAWOWE (na podstawie gminnego programu opieki nad zabytkami)

1. Opieka, ochrona, aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe gminy, z dążeniem do materialnej poprawy stanu zabytków, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji celem wykorzystania potencjału wynikającego z posiadanego dziedzictwa kulturowego.
2. Planowe, konsekwentne oraz kompetentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków.
3. Wykorzystanie walorów zabytkowych jako czynnika wpływającego na rozwój gospodarczy miasta oraz powiązanie zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy.
4. Realizowanie regionalnych i lokalnych projektów związanych z ochroną zabytków oraz krajobrazu kulturowego.
5. Dążenie do pełnej oceny stanu zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego gminy Sadki poprzez realizację prac nad aktualizacją dostępnej bazy informacyjnej o zabytkach gminy.
6. Integracja ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, przyrodniczego w dokumentach planistycznych.
7. Wypracowanie i wprowadzenie zasad ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego w planach zagospodarowania przestrzennego wraz ze standardami zagospodarowania i estetyki zabytkowych przestrzeni publicznych.
8. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność przestrzeni dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych a także wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
9. Prowadzenie działań w zakresie planowania przestrzennego oraz w gospodarce nieruchomościami.
10. Racjonalne wykorzystanie gminnych funduszy na prace ratownicze, konserwatorskie i dokumentacyjne przy obiektach o szczególnych wartościach zabytkowych.
11. Wspieranie lokalnych projektów związanych z opieką nad zabytkami i ich zagospodarowaniem, adaptacją.
12. Upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych znajomości zasad konserwatorskich, zasad estetyki i profilaktyki konserwatorskiej wraz z uświadamianiem odpowiedzialności za posiadane mienie zabytkowe.
13. Tworzenie - rozwijanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei opieki i ochrony zabytków z kształtowaniem postaw promujących działania chroniące zabytki, jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji.

IV. ZADANIA POSTULOWANE DO WYKONANIU W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY SADKI NA LATA 2013-2016

Program opieki nad zabytkami gminy Sadki określa następujące zadania (poniżej ich wyszczególnienie razem z opisem realizacji w latach 2015-2016):

1. Dokończenie prac związanych z gminną ewidencją zabytków (GEZ) i jej bieżąca aktualizacja (w tym monitorowanie stanu zachowania zabytków) – sporządzenie kart zabytków nieruchomości wpisanych do ewidencji i rejestru zabytków – 152 karty do wykonania.

Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Wójt Gminy Sadki zobowiązany został do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków. Gmina posiada karty opracowane zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz opartą na informacjach zebranych podczas wizji lokalnej w terenie. W 2012 roku założono ewidencje zabytków, w której znalazły się 142 obiekty.

W wyniku wizji lokalnej w 2013 roku zasób został zweryfikowany. Gminna Ewidencja Zabytków została pozytywnie zaopiniowana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (pismo z dnia 26 listopada 2014 r.)

Obecnie w gminnej ewidencji zabytków znajduje się 130 obiektów (zarządzenie nr 70/W/15 Wójta Gminy Sadki z dn. 22 lipca 2015 r. w sprawie prowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Sadki). Natomiast wykaz stanowisk archeologicznych położonych na terenie gminy i ujętych w ewidencji obejmuje 447 pozycji.

Gmina Sadki nie posiada bezpośrednio możliwości wpływania na poprawę stanu zachowania obiektów, które są własnością osób fizycznych. W związku z powyższym stan techniczny wielu obiektów na przestrzeni lat 2015-2016 mógł ulec pogorszeniu. Spotykane jest również zjawisko modernizacji budynków, które w skutek prac remontowo – budowlanych tracą swoje walory zabytkowe.

2. Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych i informacyjnych prezentujących dobra kultury na terenie gminy Sadki, wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy).

Gmina Sadki w latach 2015-2016 aktywnie wspierała i organizowała różnego typu przedsięwzięcia mające na celu prezentację dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Poniżej przedstawiony jest wykaz wydarzeń/konkursów/itp. organizowanych przez jednostki organizacyjne gminy i szkoły w latach 2015-2016 (zgodnie z informacjami przekazanymi przez te instytucje).

a/ Gminy Ośrodek Kultury w Sadkach (GOK)

W latach 2015-2016 GOK przeprowadził następujące działania mające na celu prezentację dóbr kultury i dziedzictwa kulturalnego Gminy Sadki:

- Gminne Obchody 96 Rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Rok realizacji 2015. Działania: msza w kościele, apel pamięci przy Mogile Powstańców, przypomnienie okoliczności wybuchu powstania oraz przybliżenie sylwetek lokalnych powstańców poprzez zorganizowanie wystawy pamiątek i fotografii.
- Konkurs „Najpiękniejsza palma wielkanocna w Gminie Sadki”. Rok realizacji 2015 i 2016. Cele i działania w ramach konkursu: popularyzacja i kultywowanie tradycji związanych z Niedzielą Palmową, pogłębianie wiedzy na temat symboliki, warsztaty plastyczne, uroczysta procesja z wykonanymi palmami.
- Konkurs „Najpiękniejszy Wieniec Dożynkowy”. Rok realizacji 2015 i 2016. Cele i działania: kultywowanie i upowszechnianie tradycji ludowych związanych z świętem plonów, popularyzacja twórczości ludowej.
- Konkurs „Najpiękniejszy Wianek Świętojański”. Rok realizacji 2015 i 2016. Cele i działania: rozwijanie zainteresowań rękodzielniczych, kultywowanie tradycji wykonywania wianków, warsztaty robienia wianków i rozpoznawania ziół, pokaz obrzędów.

- Konkurs: „Z Kuferka Babuni”. Rok realizacji 2015 i 2016. Cel i działania: ożywienie form rękodzieła artystycznego, poznanie i rozpropagowanie smaków kulinarnych naszego regionu.
- Powiatowo – Gminne Obchody 97 Rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Rok realizacji 2016. Cel i działania: msza w kościele, apel pamięci przy Mogile Powstańców, przypomnienie okoliczności wybuchu powstania, przybliżenie sylwetek powstańców, prezentacja multimedialna.
- Test Wiedzy o Gminie Sadki. Rok realizacji: 2015 i 2016. Cel i działania: popularyzacja wiedzy o gminie, rozwijanie zainteresowań regionem i jego historią.
- Wydanie płyty Zespołu Folklorystycznego Sadkowie pt. „Pieśni Krajeńskie wg Kolberga”. Rok realizacji 2015. Cel i działania: płyta zawiera pieśni ludowe z regionu Krajny, wpisuje się w dziedzictwo kulturowe regionu, materiał muzyczny został opracowany w oparciu o twórczość polskiego etnografa Oskara Kolberga.

b/Szkoła Podstawowa im. mjra Henryka Sucharskiego w Sadkach

- Projekt: „Nasza Mała Ojczyzna w Słowach i Obrazach”. Rok realizacji 2015. Cel i działania: wycieczki i rajdy rowerowe, piesze, konkurs plastyczny, wystawa prac: zabytki gminy Sadki, atrakcje turystyczne i konkursy krajoznawcze.
- Projekt „Dziecięce Wyprawy”. Rok 2016. Cel i działania: wycieczki i rajdy rowerowe i piesze, konkurs literacki – moja mała ojczyzna, publikacje internetowe, konkurs krajoznawczy, wielka wystawa fotografii.

c/Szkoła Filialna w Dębowie

- Projekt „Świadomy mieszkaniec małej ojczyzny”. Realizacja w 2015 r. wspólnie ze Stowarzyszeniem „Michał”. Działania edukacyjno – informacyjne prezentujące dobra kultury i dziedzictwo najbliższej okolicy: Dębowo, Broniewo. W ramach projektu zorganizowano m.in. wystawę fotograficzną, konkurs fotograficzno-plastyczny, wycieczki i wyjazd.
- Miejsce pamięci – lokalny cmentarz. Rok realizacji 2015 i 2016. Cykliczne dbanie o groby i mogiły poległych (porządkowanie, ozdabianie, palenie zniczy) z okazji świąt i rocznic.
- Kącik bohatera w szkole. Gwidon Hadrycz. Całoroczne działanie edukacyjne (2015 i 2016). Promowanie lokalnej historii i jej bohaterów.
- Zabytki naszej wsi. Działanie edukacyjne w roku 2016. Wystawa prac „Swoje chwalimy, bo dobrze znamy”.

d/Zespół Szkół Stowarzyszenia „Żakus” w Anielinach

- Obchody Święta Niepodległości. Rok realizacji 2015. Uroczystości przy tablicy upamiętniającej wydarzenia 1918 roku w Anielinach. Złożenie wiązanek i apel. W szkole msza święta oraz tematyczny program artystyczny.
- Konkurs szkolny „Krajna moja mała ojczyzna”. Rok realizacji 2015.
- Obchody 1050 rocznicy chrztu Polski. Rok realizacji 2016. W ramach obchodów zorganizowano konferencję dotyczącą historii, religii i pontyfikatu Jana Pawła II. Uwieńczeniem obchodów była organizacja konkursu.

e/Przedszkole „Dobre Ludki” Sadki wraz z oddziałem w Bninie i Dębionku

- Wycieczka do Parku w Samostrzelu. Rok realizacji 2016. Zapoznanie z lokalnymi zabytkami.
- Spotkanie z „Krajeńską sztuką ludową” poprzez przeprowadzenie zajęć edukacyjnych, zorganizowanie pokazu tańca ludowego i prezentacja regionalnego stroju.
- Wycieczka do lasu Borek. Zapoznanie z lokalnymi zasobami przyrodniczymi – 2015.
- Udział w konkursie plastycznym „Legandy” – 2016.
- Kulturowanie tradycji wielkanocnych poprzez zajęcia, warsztaty dla dzieci i rodziców - 2016

- Zorganizowanie spotkania „Babska biesiada” we współpracy z Kołem Gospodyń. Spotkanie mające na celu integrację i edukację m.in. poprzez przypomnienie lokalnych pieśni i przyspiewek.

Oprócz wymienionych wyżej działań Gmina Sadki wpiera również zadania z zakresu ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych. W roku 2016 na ten cel została przeznaczona kwota 13 510,00 zł. Dofinansowanie otrzymały m.in. następujące stowarzyszenia:

- Towarzystwo Kulturalne Gminy Sadki na „VII Zaduszki Jazzowe w Sadkach”.
- Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne na rzecz Rozwoju Wsi Parafii p.w. Św. Michała Archanioła w Dębowie, projekt „Mali artyści”.
- Stowarzyszenie Kobiet na Rzecz Środowiska Wiejskiego – „Teatralia – gminny konkurs małych form teatralnych”.

Rok wcześniej, czyli w 2015 r. na ten sam cel została przyznana dotacja w wysokości 11 378,00 zł. Wśród organizacji, którym przyznano dofinansowanie znalazły się m.in.:

- Towarzystwo Kulturalne Gminy Sadki „Nagranie płyty CD przez zespół PANCAKI ze Szkoły Podstawowej w Sadkach”.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jadwiżynie – „Uroczystość wręczenia sztandaru dla OSP w Jadwiżynie z okazji 65-lecia funkcjonowania jednostki”.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Anielinach – „Obchody 90-lecia Straży Pożarnej w Anielinach”.

3. Oznakowanie i promocja lokalnych szlaków turystycznych (np. rowerowych, samochodowych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego gminy).

Przez gminę Sadki przebiega wytyczona ścieżka nordic walking „Spacer Doliną Notecią”. O ile pozwolą na to środki finansowe planowane jest tworzenie ścieżek rowerowych.

4. Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną, wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, izb pamięci itp.

W latach 2015-2016 gmina Sadki współpracowała z powiatowym urzędem pracy. Bezrobotni kierowani do pracy zajmowali się m.in. bieżącymi pracami porządkowymi i zabezpieczającymi na terenach objętych ochroną. Utrzymaniem miejsc pamięci, tj. cmentarze, pomniki, itp.) zajmują się etatowi pracownicy urzędu.

5. Monitorowanie stanu zachowania zabytków i uwzględnianie zagadnień związanych z ochroną zabytków w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Sadki w latach 2015-2016 starała się na bieżąco monitorować stan zabytków. Jest to o tyle trudne, że zarówno większość obiektów wpisanych do gminnej ewidencji jak również do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się w rękach prywatnych właścicieli.

Jeśli chodzi o najważniejsze zabytki Gminy Sadki, znajdujące się w rejestrze WKZ Toruń to w okresie dwóch lat, będących przedmiotem tego sprawozdania zaszły w nich następujące zmiany:

- Broniewo, założenie dworsko-pałacowe. Właściciel dokonał wymiany okien w parterowej części budynku, zamontował nowe rynny oraz prowadził systematyczne nasadzenia w parku.
- Dębowo, założenie dworsko-pałacowe. W roku 2015 w skutek gwałtownych zjawisk atmosferycznych zniszczeniu uległy niektóre z zabytkowych budynków. W celu ich otworzenia właściciel pozyskał dotacje z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. I tak w roku 2016 Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe „Dębowo” Spółka z o.o. otrzymało

dofinansowanie w wysokości 15 000,00 zł na odbudowę budynku zbożowo-paszowego – I ETAP ściany i więźba dachowa oraz dofinansowanie w wysokości 10 000,00 zł na odbudowę budynku stodoły – I etap w zespole folwarcznym w Dębowie.

- Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Wojciecha w Sadkach – w latach 2015-2016 została odrestaurowana droga krzyżowa w ramach środków własnych parafii. Jednocześnie na mocy decyzji WUOZ.T.WRD.5140.71.2015.DH z dn. 21 listopada 2016 r. do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego wpisane zostały następujące obiekty:
 - Nagrobek ks. Stanisława Lemieża
 - Nagrobek Małgorzaty Szulcowej
 - Nagrobek Floriana Kmiecika
- Samostrzel, założenie pałacowo-parkowe. Obiekt zmienił właściciela Obecnie jest w posiadaniu Adama Bachledy – Curuś, znanego biznesmena z Zakopanego.

6. Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów widokowo-krajobrazowych, studiów historyczno-urbanistycznych bądź innych opracowań dotyczących krajobrazu kulturowego w realizacji zagospodarowania przestrzennego gminy (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

W studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego uwzględnione są zagadnienia związane z ochroną zabytków.

7. Określenie zasad w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych i konsekwentne ich wdrażanie w planach miejscowych.

Zasady umieszczania reklam na obiektach lub terenach będących własnością Gminy Sadki zostały określone uchwałą nr XXXIV/12/2012 z dnia 25 marca 2012 r.

8. Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy.

Bieżące prace porządkowe prowadzone były przez pracowników gminy. W ramach obchodów świąt narodowych, rocznic, itp. odprawiane były okolicznościowe msze, składane wiązanki i palone znicze.

ZAKOŃCZENIE

Podsumowując sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami 2013-2016 za okres dwóch lat należy zauważyć, że zadania postulowane do wykonania były systematycznie realizowane. Możliwe to było dzięki zaangażowaniu różnego typu instytucji. Podstawowym problemem, z jakim boryka się gmina są niewystarczające środki finansowe.

Obecnie przygotowywana jest aktualizacja gminnego programu opieki nad zabytkami i wytyczane są aktualne zadania do realizacji.